REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.— Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURI de ANUNȚURI:
în Viena: la N. Dukes Nachf Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik.
în Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-korut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o seriă garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA" iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunĭ 12 c., pe trei lunĭ 6 corone. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 34. Brașov, Joi 13 (26) Februarie. 1903.

Probleme economice.

(Reuniunĭ de credit și economie. Societățĭ cooperative de producțiune și desfacere.)

I.

Neapĕrat că băncile nóstre românescĭ au adus și aduc servicii necontestabile poporului nostru dela sate și orașe pe terenul economic, social și chiar moral. In primul rênd ele au combătut ușura și au scăpat pe sătean din ghiarele cămătarilor evrei, carĭ în multe locurĭ l'ar fi copleșit și îmbrâncit cu totul la păment, cum s'a întâmplat bună-óră cu Rutenii din comitatele Ugocea, Bereg și Maramurĕș, pe carĭ guvernul ungar cu tótă „acțiunea sa de salvare" nu 'i va mai puté mântui din ghiarele Jidanilor galițianĭ.

Românii decĭ, grație băncilor lor înfințate în scurtă vreme una după alta în tóte părțile, au rĕmas ferițĭ de pacostea invasiunei galițiane. Apoi la băncĭ se adăpostesce și trăiesce o numĕrósă inteligință română direct și indirect, care-șĭ găsesce aplicațiune și subsistență onorabilă în patrie, în serviciul poporului; fără de ele multă lume ar fi silită sĕ ia lumea în cap, orĭ sĕ trécă și sĕ se asimileze cu totul în tabĕra vrăjmașilor noștri. In fine, la cas de nevoie, comune și particularĭ au găsit și găsesc sprijinul material dorit și credit mai ușor. De esemplu la clădirea unei bisericĭ, a unei școlĭ, la cumpĕrarea unor pĕmânturĭ și scăparea altora din mânĭ streine, găsesc suma necesară până la lichidarea afacerei etc.

In resumat efectele bune și folósele băncilor sunt vĕdite și nu pot fi puse la îndoială de nimenĭ!

Dar sĕ cercetăm mai de aprópe, décă sunt suficiente băncile, și décă au dat óre până acum tóte folósele, la carĭ ne puteam aștepta dela ele?

Poporul dela sate a recurs de multe-orĭ la ajutorul și sprijinul băncilor, când a ajuns în strimtóre, ér de multe-orĭ, și în cestiunĭ de nimica, s'a împrumutat și s'a băgat pâna în gât în datorii la ele, pentru a face ospețe, logodne, nunțĭ cu tămbălău mare, pomenĭ sgomotóse, orĭ pentru a-șĭ cumpĕra obiecte de ale casei orĭ de lux, etc. etc., carĭ în cele mai multe casurĭ puteau sĕ lipséscă.

Au deschis óre institutele nóstre de banĭ ochii economilor noștri dela sate asupra deosebirei ce esistă între o *datorie productivă* și *una negativă?* Nu ne e cunoscut sĕ se fi publicat nicĭ o instrucțiune din partea lor pentru poporul dela țéră. Mai departe îndemnat'au ele, prin creditul acordat, pe sĕtenĭ și popor a păși pe calea progresului adevĕrat ca sĕ producă mai mult și mai bun, și deschisu i-au óre calea către o cultură mai bună, mai sistematică? Și întru cât au favorisat și inlesnit băncile nóstre stăruințele de a spori și îmbunătăți cultura și producțiunea națională?! Căcĭ scopul lor final, ca instituțiunĭ pentru popor ce sunt în adevĕratul înțeles al cuvêntului, nu póte fi nicĭ de a favorisa traiul ușor și comod al câtor-va familii, și nicĭ crescerea tantiemelor și dividendelor, ce le dau din câștigul realisat.

Până acum aprópe tóte băncile și institutele nóstre de credit și economii s'au mulțumit esclusiv numai de *a da banĭ cu dobêndă*, și apoi la încheierea bilanțului a vota câteva micĭ ajutóre pentru scopurĭ naționale și culturale: subvenții la școle, premii și stipendii la elevĭ, contribuirĭ la masa școlarilor etc. Cum-că însĕ marile probleme economice, sociale, culturale au rĕmas nestudiate, necultivate și neresolvate de dênsele, o scie fie-cine.

Ce aparițiunĭ ni-se presentă într'aceea?

Vedem cu îngrijire cum și poporul nostru a început a emigra în massă *în America*, ceea-ce până acum nu s'a mai pomenit. Până acum numai trecerea sĕu dosirea în România se considera ca o pierdere pentru noi, o pierdere care, ce-i drept' în ceea-ce privesce pătura nóstră cultă a fost destul de simțitóre, căcĭ ne-a lipsit de multe milióne de florinĭ cheltuițĭ cu studiile gimnasiale și universitare ale celor trecuțĭ peste granițĕ.

O altă aparițiune îngrijitóre este că cu tóte băncile nóstre sporite la numĕr și în ce privesce capitalul lor social, și cu tótă întinderea operațiunilor lor, bunăstarea materială și morală a poporului nostru mai mult scade decât progreséză, parte în urma înmulțirei lui numerice, care este relativ cea mai mare între națiunile conlocuitóre, parte fiind-că nu mai póte suporta spesele marĭ și tot felul de datorii și arunci din o moșióra trunchiată și în devalvație cu agricultura-i primitivă, ereditä dim moșĭ strămoșĭ, supusă silei de câmp și avênd folóse comune cu obștea, carĭ îl țin în loc și pe cel inteligent și silitor alăturea de cel negligent și ignorant.

Țĕranul nostru român a rĕmas tot pe lângă vechia sistemă de plugărie și folosirea pămĕntului, deși și-a ameliorat casa și și-a înmulțit acaretele economice, ér în urma introducerei plugurilor de fer din fabrică el lucréză pĕmântul adĭ ceva mai binișor decât înainte, *dér nu bine* — ér vitele lui sunt cele mai slabe și de mai puțină valóre în țéră. A rĕmas însĕ în vigóre ca sacro-sanctă *sistema trienală de 3 câmpurĭ* cu dăvălmășia și ogorul obligătór de care n'are voie nimenĭ sĕ se atingă, și décă cutezĭ a cârti contra ei ceva, îndată te puĭ rĕu cu țĕranul și-țĭ perdĭ tótă trecerea în ochii luĭ.

Insĕ țĕranului nu i-a pus nimenĭ în vedere scăderea enormă a prețului productelor solului — a cerealelor, din causa concurenței americane, deosebit de deprețierea banilor și a valórei lor ca metal.

Incercărĭ de îmbunătățirea vitelor s'au făcut numai sporadic în câte-va comune din comitatul Sibiiului cu rassa Pinzgau. Marii cultivatorĭ de vite românĭ, *mocanii și țuțuienii* părăsesc cu totul păstoria ca nerentibilă, în vreme ce Sașii și marii proprietarĭ ungurĭ înființéză lăptării sistematice pentru esport, țin concursurĭ și esposițiĭ de crescerea vitelor de rasăs, și acordă o mulțime de premii, medalii, diplome de recunoscință etc. la crescĕtorii particularĭ.

Ai noștri și ale nóstre instituțiunĭ economice și de progres economic ce au făcut? Nimic! Căutat'au a desvolta și perfecționa alte ramure de producțiune și avuție națională, cu ajutorul băncilor și institutelor nóstre de credit și economii? Nu.

Incercarea de a face cucerirĭ pe terenurĭ încă streine firei Românului, n'a dat resultatele așteptate. Esemplu viu este casul cu reuniunile de consum, „Concordia" și altele, căcĭ firea unui popor nu se modifică și schimbă cu una cu două, ca din pur agricol sĕ devină de odată popor de neguștorĭ.

Acésta nereușită nu esclude însĕ posibilitatea de a face încercărĭ pentru a desvolta alte ramurĭ de producțiune națională, carĭ au rădĕcinĭ vechĭ și adêncĭ în popor.

Compromis în cestiunea proiectelor militare?

„Alkotmány" de la 24 Februarie scrie, că în cercurile parlamentare din Budapesta se vorbesce despre o *desarmare a opoziției obstrucționiste* față cu proiectele militare. După discursurile, ce le vor ține sĕptĕmâna acésta Francisc *Kossuth* și Gabriel *Ugron*, va lua cuvêntul unul din membrii guvernului și autorisat va face opoziției *concesiunei* de natură a o înduplecă sĕ nu mai continue obstrucția. Décă obstrucția n'ar înceta nicĭ în casul acesta, guvernul șĭ-ar lua refugiu la *ultima ratio.*

„Bud. Hirlap" a scris deja fórte călduros despre *serviciul activ de doi anĭ*, precum și despre *ofițerii maghiarĭ* și despre *întrebuințarea limbei maghiare* în armata comună, ér diarul agrarianilor liberalĭ („Hazánk"?) scrie, că „norii obstrucțiunei vor fi curățițĭ de vêntul *compromisului*, pentru ca sĕ se vină astfel în ajutorul înclinării parlamentarilor ungar spre pace din *acea parte*, de unde au venit proiectele militare și de unde *putem spera reforme*".

Organul fracțiunei ugroniste „Magyarország" încă scie ceva despre planurile unui compromis. El scrie: „Resultatele de până acum ale obstrucțiunei pot servi ca garanție, că succesul va urma...Nimenĭ nu vré luptă fără sfirșit. Din momentul în care partea ungară a armatei va sta pe piciore maghiare și se va codifica acésta, garantându-se esecutarea legii, *continuarea luptei nu mai are sens*".

„Magyar Nemzet", care încă cunósce planul compromisului, publică un articol din pana lui Gustav Beksics, care pledéză energic pentru *validitarea limbei maghiare și armată.*

Mai mult. Partidul independist a ținut Sâmbătă o conferență cu privire la care s'a dat un comunicat. După acest comunicat Francisc Kossuth a raportat conferenței, că *din partea guvernului au pășit cu el mijlocit și nemijlocit în contact în direcția, ca partidul independist și de la 48 sĕ-șĭ formuleze pretensiunile, carĭ ar forma basa unor tratărĭ privitóre la o decisiune asupra sorții proiectelor militare.*

Adĭ. Miercurĭ, partidul va ține o nouă conferență, în care va decide, décă va întra orĭ nu în tratărĭ.

Se afirmă, că audiența lui Coloman Szell la Majestatea Sa și la moștenitorul de tron archiducele Francisc Ferdinand, e în strînsă legătură cu afacerea acésta.

Coloman Szell ar voi sĕ priméscă de la corónă autorisarea pentru propunerea unui compromis, care ar consta în aceea, ca guvernul unguresc sĕ garanteze dreptul limbei maghiare în armată, și ca ofițerii din armata comună supușĭ ungarĭ sĕ fie transferațĭ la regimentele din Ungaria, în fine sĕ se organiseze îi viitor artileria în honvedime.

„Alkotmány" publică acestea fără a face din parte-i vr'un comentar.

Situația în Balcanĭ.

Era de prevĕdut, că Sultanul va primi planul de reforme elaborat de Austro-Ungaria și Rusia. După o telegramă din *Constantinopol*, ministrul de esterne *Tevfik*-pașa a încunosciințat alaltăerĭ după amiadĭ pe baronul *Calice*, ambasador austro-ungar, și pe *Sinovjew*, ambasador rusesc, că Sultanul primesce reformele propuse.

Reformele sunt de caracter administrativ și nu fac deosebire între confesiunĭ și rasse. Ele pretind incassarea dréptă a impositelor, înființarea de mai multe filiale a băncii otomane, însărcinate cu incassarea impositelor. Impositele acestea sĕ se întrebuințeze numai spre scopurĭ locale și de interes public. Guvernatorul general ar fi sĕ se numéscă pe timp de trei anĭ. Poliția și gendarmeria va fi organisată de instructorĭ europenĭ.

Sultanul a rĕmas penibil surprins, când i-s'a dat de scire, că *tóte puterile aprobă reformele.*

*

Ministrul-president bulgar *Danev* a făcut în Sobrania bulgară declarațiunĭ importante cu privire la *cestiunea macedonénă*. El dise între altele:

Devisa guvernului este: a respecta drepturile vecinilor și a apĕra interesele Bulgariei. Tóte cestiunile controverse dintre Bulgaria și România s'au resolvit. Cu Serbia vrem sĕ trăim în cele mai bune raporturĭ. Tot așa și cu monarchia austro-ungară, cu Rusia și Turcia. E de dorit însĕ, ca *se se vorbéscă cât mai puțin* despre relațiile dintre Bulgaria și Rusia și despre politica Rusiei față de Bulgaria, fiind-că a-se vorbi mult despre acésta, e *păgubitor în mare mĕsură pentru țéră.* Rusia a ajutat mult Bulgariei, și va ajuta. Nu se póte nega acésta.

Organisația macedonénă a amenințat cu pericol nu numai ordinea internă în principat, dér și relațiile luĭ esterne. Asta *nu se mai póte tolera*. Cestiunea macedonénă se găsesce acum în mânile marilor puterĭ și guvernul bulgar speră bune resultate. Décă reformele nu s'ar introduce, guvernul și atuncĭ ar urma tratărĭ *amicale* cu Turcia, ca cu un stat vecin.

Danev a protestat contra suposiției, că Bulgaria ar urma o politică ioială față cu Turcia. Guvernul a disolvat comitetele macedonene, pentru-că a aflat, că ele uneltesc în secret. A luat hotărirea disolvării după o matură chibzuire și e convins, că

din causa acésta nu va fi compromis nicĭ înăuntru, nicĭ în afară.

*

Guvernul bulgar a adresat o circulară agenților seĭ comercialĭ din Turcia, prescriindu-le de a avé atitudine corectă față cu împrejurările, și ordonându-le de a recomanda notabililor bulgarĭ de a se conduce cu lealitate și de a nu lua parte la vre-o mișcare revoluționară.

*

Vre-o câte-va ciocnirĭ, fără resultate însĕ, s'au produs între o bandă bulgară și trupele turcescĭ, în ḑilele de 18 și 19 Februarie, în districtul Gerghely, vilaetul Salonic. Un bulgar a fost ucis și doi soldațĭ rănițĭ.

*

După scirile din Macedonia, șépte bande bulgare de 200—300 ómenĭ, organisate în ultimele ḑile, după uneltirile lui Sarafoff, sunt aḑĭ complect armate.

*

Mișcarea Albanesilor a luat proporții. Și idea că ea este pusă la cale de Pórtă, prinde din ce în ce mai mult.

Intr'adevĕr, tóte mĕsurile ce se iau contra Albanesilor sunt numai de formă. Arestările ce se fac, se revócă după câte-va óre.

Representanții puterilor discută deja ideia, ca sĕ se adaugă la propunerile de reforme în Macedonia și imediata desarmare a Albanesilor.

Pressa sêrbéscă cere acésta cu insistență și se anunță din Belgrad, că se organiséză și meetingurĭ în acest scop.

Turcia grăbesce cu înarmările și adună marĭ cantitățĭ de provisiunĭ. La Constantinopole domnesce convingerea, că rĕsboiul este inevitabil.

Alegerea de episcop din Arad.

„Bud. Tud." publică, după cum afirmă el, din isvor sigur o informațiune asupra constelației voturilor la ultima alegere de episcop din Arad. Fiind acésta informațiune ținută obiectiv, îi dăm loc și noi, lăsând, firesce, rĕspunderea pentru esactitatea ei în sarcina numitei corespondențe oficióse. Ētă ce scrie *„Bud. Tud."*:

— „Resultatul alegerii din Arad, cu triumful președintelui consistoriului Ignatie Papp, în primele scrirĭ ce s'au publicat prin ḑiare a fost caracterisat din eróre drept triumf al partidului mangrist, ceea-ce nu este. Rolul decisiv l'au avut deputații sinodalĭ bihorenĭ, cărora acum li-s'a presentat prima ocasie, de a-șĭ înălța pe compatriotul lor în scaunul episcopesc. Cea mai mare parte din ei trăiesc în raporturĭ rele cu vicariul Mangra, care a prigonit pe câțĭ-va protopopĭ cu cercetărĭ disciplinare; aceștia, firesce, la prima alegere au votat cu Hamsea și împreună cu dênșii au votat și Ign. Papp, care nicĭ n'a făcut taină din acésta și a declarat, că de astă-dată nu reflecteză la scaunul episcopesc, numai ca sĕ nu se facă scisiune în partidul lui Hamsea.

„Ignatie Papp nicĭ-odată nu s'a manifestat ca aderent al partidului mangrist, nicĭ nu l'a considerat nimenĭ ca atare, din contră în-totdéuna l'au ținut de omul cel mai credincios al metropolitului *Mețianu*, cel urgisit de mangriștĭ. Cu ómenii lui Hamsea, Papp în tot-déuna a fost în cele mai bune relațiunĭ, și chiar în sînul acestui partid s'a ivit întâiŭ ideia, de a-i pune candidatura, în cas, când reușita lui Hamsea n'ar fi asigurată. Planul acesta însĕ a fost abandonat, pe de-oparte, pentru-că o mare parte a partidului lui Hamsea nu se putea împrietini cu ideia, ca sĕ-l părăséscă pe acela, pe care îl credea de cel mai cualificat pentru scaunul episcopesc și pe care, după asigurările verbale, îl credeau sigur de reușită; pe de altă parte fiind-că se temeau, că décă o parte fie cât de neînsemnată din partid s'ar alătura cătră Papp, în partid s'ar fi făcut scisiune, prin ceea-ce partidul lui Mangra ar fi reușit a-șĭ scóte candidatul propriu. După ce Papp a declarat, că nu caută episcopia, dér nu refusă încrederea cu care îl onoréză, cea mai mare parte a deputaților bihorenĭ, carĭ sunt parte înrudițĭ, parte prietinĭ cu Papp, l'au designat pe dênsul candidat și în ajunul alegerii, visitându-l, i-au oferit voturile. Atuncĭ grosul partidului mangrist vĕḑênd, că Hamsea póte fi trântit cu siguranță, pe când candidatul propriu nu numai că n'are prospecte, ci din contră prin divisarea voturilor în trei, ar profita Hamsea, au ținut și ei în ajun conferență, candidând tot pe I. Papp, dându-i asigurare chiar și în scris despre voturile lor.

„Vĕḑênd acéstă procedare energică, Bihorenii mai toțĭ au părăsit partidul lui Hamsea, de unde se și esplică scăderea numĕrului voturilor lui Hamsea.

„Este evident decĭ, că alegerea lui Ign. Papp nu se póte considera drept victorie a partidului mangrist și nicĭ drept resultat al pactului făcut între cel ales și partidul mangrist, căcĭ situația i-a forțat pe mangriștĭ a-se alătura lor, spre a-șĭ ajunge scopul, care era: trântirea lui Hamsea.

„Episcopul ales de altmintrelea a accentuat imediat la alegere în discursul adresat sinodului, că nu se consideră de alesul unui partid, ci de alesul întregului sinod, și în încrederea, ce s'a pus într'ênsul nu vede, decât recunóscerea serviciilor sale, ce le-a făcut până acuma bisericei."

Organisația revoluționară în Macedonia.

Un corespondent al ḑiarului *„N. Fr. Pr."* a avut o convorbire cu un membru al comitetului din Macedonia.

Datele publicate de curênd în „Novoje Wremja" despre organisațiunea internă revoluționară, spunea Macedoneanul, nu corespund întru tóte adevĕrului.

D-vóstră sciți, continuă el, cât de indiferentă este administrația turcéscă față cu asemenea pregătirĭ naționale și politice în timp de pace.

In Turcia este mai ușor, decât în orĭ care altă țéră, a pune la cale conjurațiunĭ, alianțe secrete etc. Turcia se deșteptă în tot-déuna, când puscile se descarcă, dér atuncĭ apoi ia mĕsurĭ brutale. Organisația internă n'are nevoie de tăinuire. Sate întregĭ, districte întregĭ sunt locuite de aderențĭ de ai comitetului. Autoritățile turcescĭ în timp de pace nicĭ-odată nu sunt primejdióse organisațiunei, cu tot spionagiul poliției, periculoșĭ sunt numai trădătorii din cele-lalte tabere creștine.

Décă, continuă Macedoneanul, organisația, al cărei statut eu nu-l cunosc, în adevĕr ar fi atât de bună, n'ar trebui, decât un semn și revoluția ar fi gata. Precum sciți însĕ, fie-care bandă trebue sĕ-șĭ dea multă ostenélă, până câștigă proselițĭ. Décă vrețĭ sĕ sciți, trebue sĕ vĕ spun, că *reformele* după părerea mea nu sunt suficiente pentru a stinge revoluția, în tot casul însĕ o vor limita. Nicĭ mĕsurile luate din Sofia nu vor fi suficiente.

După părerea mea însĕ, centrul de gravitate al mișcării revoluționare nu *este în Macedonia, ci în Bulgaria*, unde fiind acum oprită, se va face organisație secretă. Macedoneanul accentuă, că scie, cum-că mulțĭ din conaționalii lui sunt de părere contrară. In general însĕ Macedoneanul îi comunică corespondentului lui „N. Fr. Pr.", că după părerea lui nu ne putem aștepta la cine scie ce lupte crâncene în primăvara acésta.

SCIRILE ḐILEI.

— 12 (25) Februarie.

Recursul în casație, ce l'a înaintat d-l Victor *Lazar*, condamnat în procesul contra broșurei „Darul de Pascĭ" la 4 lunĭ închisóre și 600 cor. amendă, *a fost respins* de Curia din Budapesta.

Moșie recâștigată. „Drapelul" e informat, că d-l *Zeno Mocsonyi de Foen*, mare proprietar în Bulciŭ, a reușit sĕ cumpere pe séma fiului sĕu Antoniu Mocsonyi de Foen aprópe jumĕtate din moșia strămoșéscă de la Foen, în preț de peste un milion coróne.

Un ḑiar german, care apĕră interesele Românieĭ. Ḑiarul „Vaterland" din Viena într'o polemică cu ḑiarul „Frkf. Ztg." susține, că art. 7 din constituția română nu se póte revisui fără prejudițiul poporului român, care în urma schimbării acestui articol ar fi espus la o adevĕrată invasiune din partea jidovilor.

Congres economic internațional la Roma. De la 6 până la 9 Aprilie se va ține la Roma un congres internațional economic. Acéstă adunare a fost concepută la esposiția universală din Paris de la 1900 și va discuta tóte cestiunile privitóre la economia și buna stare a popórelor, despre creditele rurale, despre societățĭ de asigurare, despre învĕțămêntul economiei la școle, despre crescerea vitelor, despre culturile și producțiunile speciale în diferitele ramurĭ de industrie (zahăr, fructe florĭ etc.); despre pădurĭ etc. La congres póte lua parte orĭ cine, care va adresa cel mult până la 15 Martie o cerere cătră secretarul general al comitetului de organisare, Comm. Dr. E. Ottavi (Camera dei deputati, Roma, via Poli 53), arătând secțiunea din care vré sĕ facă parte și trimițĕnd 20 fr. taxa de membru. După închiderea congresului se vor face escursiunĭ.

Emigrarea jidovilor din România. In nr.-ul 88 al „G. Tr." de la 2 (14) Noemvrie 1880 sub titlul: „*Emigrarea Israeliților din România*" cetim următórele:

„Se scrie din Brema cu data de 4 Noemvrie: Lloydul german de nord a luat asupră-șĭ ḑilele acestea transportarea a trei mii israelițĭ românĭ la New-York, carĭ încă în anul acesta vor duce în împlinire hotărîrea lor de a emigra în America. S'a format un comitet în România, care cu concursul unor coreligionarĭ bogațĭ din Germania și Franța pórtă spesele drumului. Alimentația după ritul jidovesc pe timpul călĕtoriei este garantată. Și în luna acésta emigrarea se continuă în aceeașĭ mĕsură. S'a calculat, că până la finea anului acestuia numĕrul jidovilor, carĭ se vor fi îmbarcat la Brema pentru America, se va urca la 80.000 persóne."

Décă scirea acésta publicată înainte de asta cu 23 anĭ s'ar fi adeverit și décă emigrările s'ar fi continuat nu în mĕsura aceea (80.000 în douĕ lunĭ: Noemvrie și Decemvrie), ci numai câte 40.000 pe an, séu și mai puțin, astăḑĭ în România n'ar mai exista chestiune evreéscă. Din nenorocire însĕ în acești 23 anĭ nu numai, că nu au emigrat, dér fórte mulțĭ au imigrat în România....

Procesul contra foștilor miniștri bulgarĭ. La interogatorul martorilor în privința primului capitol din actul de acusare asupra violării Constituțiunei și a delictelor politice, ca terorismul electoral, disolvarea ilegală a muncipalităților, interḑicerea întrunirilor, cea mai mare parte a martorilor depun în defavórea acusaților. Martorul Naciovicĭ, fost ministru în cabinetul Ivancioff fiind bolnav, nu s'a presentat. Apĕrătorii au cerut cu insistență citarea din nou a acestui martor.

Ḑiar maghiar în Făgăraș. De curênd a început sĕ apară în Făgăraș o foiță săptĕmânală sub titlul „*Fogaras és Vidéke*". Redactorul acestui nou ḑiar este d-l *Thierfeld David*.

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Istoria unei crime.

De Maxim Gorki.

(2) (Urmare).

2.

Când a întrat Ionel în cârciumă, fața lui fù atinsă de un val de aer gros și umed, care îi șterse de pe obrajĭ sensația usturimei provocate de ger, întocmai cum i-ar fi șters-o o cârpă udă și caldă. Boltitura era acoperită de un strat gros de fum albastriu, ér ochii îl usturau, ajungênd în contact cu el, în nasul lui pĕtrunse duhórea de rachiu, tutun și unsóre afumată; în cârciumă era o larmă și tărăboiŭ infernal — și tóte acestea îl impresionară pe Ionel atât de mult, încât îl apucară amețelile. Se strecură încet printre mese, căutându-șĭ un loc, dér nu găsi. In tóte colțurile ședeau cărăușĭ cu nasurile roșii, și lucrătorĭ pe jumĕtate goi cu mutre de bețivanĭ, ér nisce vagabunḑĭ sdrențoșĭ aruncau din ochii lor tâlhărescĭ nisce privirĭ cercetătóre și fioróse. Unul din ei, un flăcău deșirat, cu mustață roșie, făcù semn lui Ionel și îi ḑise întinḑêndu-i mâna:

— Bună séra, flăcăule! Haid' șeḑĭ cu noi.

Ionel tresări și se lovì cu umĕrul de-o femeie mică, durdulie. Fața ei era roșie ca un ardeiŭ copt, ér sprâncenele ei negre erau gróse ca nisce mustețe.

„Bagă de sémă, nătărăule", îi strigă cu voce răgușită femeia.

In colțul din față al cârciumei, sub candela de dinaintea icónei, ședea un om singur; Ionel se apropiă de el.

— Imĭ dai voie sĕ șed și eu aicĭ?

— Poftim.

Kusin se așeḑă pe un scaun, îșĭ desbumbă gulerul mantalei și ḑise: „Măiculiță, Dómne! Ce de ómenĭ!"

— Un local, ca acesta nicĭ-odată nu-i gol. Eștĭ de la vr'un sat?

— Da.

— Cauțĭ de lucru?

— Da.

— Aicĭ nu-i prea găsi.

— Așa?

— De sigur. Eu sunt de trei sĕptĕmânĭ pe aicĭ.

— Și n'ai găsit nimica?

— Imĭ vine sĕ crap de ciudă.

Repede, ca o șopîrlă, se strecură un chelner pe lângă masă.

— Poțĭ sĕ-mĭ aducĭ un ceaiŭ, îi strigă Ionel, și începù sĕ esamineze mai de-aprópe pe vecinul sĕu. Era un flăcău cam de vr'o douĕ-ḑecĭ și cincĭ de anĭ, îmbrăcat într'o jachetă femeiéscă căptușită cu vată, murdară și ruptă. Era înalt și perit și ținea capul aplecat pe masă, parcă ar fi vrut sĕ-șĭ ascundă fața dinaintea ómenilor. Fața lui era acoperită de rănĭ, ce îi rĕmăsese, de când a zăcut de vĕrsat, mustețe și sprâncene n'avea. Din când în când îșĭ ridica capul tuns câte cu o smâncitură repede și energică și se uita la Ionel cu ochii lui marĭ, ca și cum ar plânui ceva. Observând, că și Ionel se uita la el tot așa de cu atențiune, îșĭ strînse buzele subțirĭ, par-că ar vré sĕ zimbéscă, și ḑise încet: „Aveam și eu o manta și o căciulă — le-am prăpădit. Nu mai am, decât părechea acésta de cisme..."

El îșĭ întinse picióREle sale lungĭ pe sub masă și adăogă: Orĭ pe acestea le voiŭ vinde în curênd, orĭ le voiŭ schimba".

Lui Ionel i-se făcù milă de el și îl apucă grija, că și el are s'o pățéscă tot așa.

— Póte totușĭ vom găsi ceva.

— Unde? Atâția suntem, câte frunḑe galbene tómna. Uite colo, ce de ómenĭ șed acolo, și toțĭ vor sĕ mănânce!

— Hai sĕ bem la olaltă ceaiŭ! ḑise Ionel.

— Mulțumesc, eu am bĕut, însĕ décă ai avé plăcere — un păhărel?... Și suspină adênc.

Ionel îșĭ pipăi cu limba banii în gură, se gândì, făcù semn chelnĕrului cu degetul și îi ḑise apăsat: „Adă o jumĕtate pentru doi!"

Ciupitul zimbi de bucurie, dér nu ḑise nicĭ un cuvênt.

— Unde mâi tu? întrebă Ionel.

— Aicĭ în apropiere. Plătesc trei copece pe nópte. Dér tu?

— Eu am sosit tocmai în clipita asta.

Conferința d-rei Adela Xenopol. Dumineca după amiadi a avut loc la Ateneul român conferința d-rei Adela Xenopol *„Despre lumină“*. D-sa a vorbit despre educația ce ar trebui se se dea femeilor române, despre mișcarea femenină în țéră, care de cât-va timp a început sĕ facă progrese simțitóre. Mișcarea femenină, dice conferențiara, se datoresce brutalității și autorității prea marĭ a bărbaților. A combătut teoriile d-rei Dunca Schiaŭ, care a susținut, că scopul educației este sĕ facă din femeie soție devotată și mamă bună, pe când d-ra Adela Xenopol susține sĕ facă un tovarăşă de luptă pentru esistență al bărbatului. D-na Dunca Schiau a susținut, că mama este factorul principal în educație, pe când conferențiara susține, că scopul principal sunt mijlócele materiale de care dispune o mamă, ca sĕ pótă educa pe copii! In diua în care femeile se vor emancipa (!) când mamele vor ajuta de-opotrivă cu bărbații nevoile casei, atuncĭ o nouă viață va începe pentru lumea întrégă. „Decât drepturĭ Evreilor, mai bine drepturĭ femeilor!“, a dis între altele conferențiara.

Un escroc isteț a tras pe sfóră sĕptĕmânile trecute pe doi episcopĭ într'un mod forte „genial“. El s'a presentat anume întâiŭ la episcopul din Sabaria, pe care îl insciințase telegrafic din Viena, că sosesce la óra cutare într'o afacere confidențială. Episcopul şĭ-a trimis trăsura la gară și l'a găzduit trei dile pe escroc, care s'a presentat sub numele unui consilier din ministeriul ungar de pe lângă persóna Maiestății Sale. Escrocul a cerut la plecare împrumut de la episcop 6000 coróne până va sosi acasă. Peste câteva sĕptĕmânĭ episcopul mergĕnd la Viena şĭ-a ținut de datorie a întórce visita Domnului consilier. Când colo ce sĕ vedĭ? In ministeriu exista în adevĕr un domn, care purta acel nume, însĕ nu era identic cu óspele din Sabaria. Aceaşĭ manevră a pus'o la cale cu episcopul din Nitra și cu un canonic tot de acolo. Poliția din Viena a pornit cercetare și a și prins pe escrocul, care era un jidov cu numele Strassnov alias Szendrei în etate de 35 anĭ născut în Matesalca (Sătmariu) și care a fost deja pedepsit în 4 rĕndurĭ pentru escrocherii: odată la 8 lunĭ, apoi la un an, a treia óră la $1^1/_2$ anĭ și în fine la 4 anĭ temniță. In urma isprăvilor sale din urmă de sigur, că jupânul Strassnov-Szendei va căpĕta vr'o 5 anĭ.

Nouă fabrică de fesurĭ. Tóte fesurile ce le pórtă Turcii sunt făcute în Austria. Fabricile, carĭ produceau asemenea articole s'au fusionat de câțĭ-va anĭ într'o societate pe acțiunĭ și au monopolisat tot comerciul cu fesurĭ. Se vede însĕ, că acest comerciŭ a luat o mare desvoltare, deóre-ce nisce marĭ industriașĭ din Moravia și Silesia au simțit nevoia înființărei unei fabricĭ noue de fesurĭ la Bielitz.

Scirĭ locale.

Pentru masa studenților românĭ din Brașov au întrat: de la *„Lugoșana“* institut de credit și economii în Lugoş (ajutor) **50 cor.**, ér de la d-l I. I. C. din Brașov **20 cor.** Priméscă marinimoşii donatorĭ cele mai vii mulțămite. — *Direcțiunea școlelor medii gr. or. din Brașov.*

Serata societății „Crucea Roșie“ ce era sĕ se țină în 1 Martie a. c. a fost amânată pe Marțĭ 3 Martie din causa doliului de curte în urma morții archiducesei Elisabeta. Biletele, carĭ s'au dat adĭ pentru 1 Martie, vor fi valabile și la 3 Martie. Prenotărĭ la bilete de întrare se pot face până la 1 Martie în cancelaria d-lui fișpan.

Cursul de croit pentru pantofarĭ, care s'a început aicĭ în diua de 3 Februarie, se va încheia la 28 l. c. La curs au participat 24 măestrii pantofarĭ din Brașov. Resultatul muncei de până acum se află espus într'o sală de la școla industrială de stat și se póte visita gratis de cei interesațĭ între órele 10—12 a. m. până la 28 Februarie.

Corespondența „Gazetei Transilvaniei“.

Chimitelnicul-de-Câmpie, Faur 1903.

Onorată Redacțiune! Este deja cunoscut on. public românesc, care cetesce „Gazeta Transilvaniei“, că subscrisul în nisuința de a edifica în localitate o nouă biserică, am avut de a mĕ lupta—și încă fără succes — pe lângă indiferentismul unora și cu o mulțime de intrigĭ și cu patima acestui nefericit popor spre beutură, una din causele principale a nereușitei mele. Ca sĕ încerc tóte, prin Maiŭ 1900 formasem o reuniune de cumpĕtare față de beuturile spirtuóse. Reuniunea sdrobită fiind de apucăturile șirete ale crișmarilor evrei, în urmă am alergat la scutul legei și pe basa §-lui 74 al art. de lege 40 din 1874 am cerut de la fisolgăbirĕul cercului Ludoş, de care se ține și comuna mea, ca sĕ dispună închiderea crâșmelor în Duminecĭ și sĕrbătorĭ de diminéța până după înserat, căcĭ am băgat de sémă, că în aceste dile, și chiar sub decursul sf. Liturghii, sĕ bea mai mult vinars.

După-ce d-l fisolgăbirĕu, singur din motivul că i-am scris românesce. mĭ-a respins cererea, în urmă a trebuit sĕ mĕ adresez către d-l vicešpan din Turda, — spre a puté stórce respectarea legei sus citate. Numai așa și numai după aceea s'a dat pro forma un ordin primăriei comunale, ca sĕ impună crișmarilor închiderea crișmelor pe timpul serviciului dumnedeesc din Duminecĭ și sĕrbătorĭ. Acest ordin însĕ, cu durere trebue sĕ constat, nicĭ când nu s'a observat și nu se observă cum ar trebui, deórece nimenĭ nu controléză primăria comunală, décă îșĭ împlinesce séu nu datorințele în acéstă privință.

A fost destul din parte-mĭ pașul acesta, ca sĕ ating ambițiunea de șovinist a d-lui fisolgăbirĕu și ca sĕ fiu descris la ministeriu de cine scie ce mare „dacoromân“ și rĕsvrĕtitor, ér pe basa acestor informațiunĭ neîntemeiate, de-arĕndul în tot anul sĕ fiu șters din lista propusă de Veneratul Consistoriu Metropolitan din Blașiŭ spre împărtășire din ajutorul de stat. Astfel și din ajutorul de stat de pe anul trecut, din districtul protopopesc al Ludoșului, numai eu și preotul Orbean din Iclănzel n'am fost împărtășițĭ.

Décă eu am comis fapte „contrare statului“, pentru-ce nu se procede față de mine pe calea legei și sĕ fiu pedepsit în mod legal, ér nu sĕ fiu astfel scurtat de un drept ce ni-l garantéza la toțĭ preoții chiar legile unguréscĭ?

In cele din urmă, deși 'mĭ aflu o forte mare satisfacție sufletéscă, că sufer de atâțĭ anĭ pe nedreptul pentru o causă sfântă și dréptă, și deși din tótă manopera adversarilor nu pot conchide decât la o procedere neleală și înjuriósă când și în mine, cel mai retras preot, cel mai pacînic cetățén al acestei patrii comune și care nu sciu sĕ fi comis vre-o faptă contrară statului, vĕd un om „primejdios“, — totușĭ și de astă-dată mĕ simț îndemnat a protesta sus și tare în contra nedreptății ce mi-se face, și învit organele subalterne administrative, că décă au pentru-ce, atuncĭ sĕ procédă față de mine pe calea legei, ér nu cu astfel de arme sĕ caute a mĕ șicana și amărî.

Teodor Harșianu,
paroch gr. cat.

Representații, concerte și petrecerĭ.

Societatea literară a școlarilor de la gimnasiul superior fundațional din Năseud învită la serata literară-declamatorică-musicală, care se va aranja Dumineca 1 Martie 1903 în sala de gimnastică de la gimnasiu. Inceputul la $6^3/_4$ óre séra. Prețul întrărei de persónă 1 corónă. Venitul curat e destinat în favorul fondului societății. Contribuirile peste taxă și oferte marinimóse se vor publica în raportul anual al gimnasiului.

Programa: 1. Cuvênt de deschidere rostit de președintele societății Romul T. Perian, școlar în cl. VIII. 2. „Rugăciunea“ melodie de E. Ștefănuțiu, cor micst. 3. „Mihnea și baba“, de D. Bolintineanu, declamare de E. Sasu, școlar în cl. VIII. 4. „Poutporiul II“ de I. Murĕșianu, orchestră. 4. „Despre carneval, balurĭ și dansurĭ“, disertațiune de R. T. Perian școlar în cl. VIII. 6. „Salată italiană“, de R. Geneé, cor bărbătesc. 7. „Țiganul la vênat“, anecdotă de T. Speranță, predată de A. Brumariu, școlar în cl. VIII. 8. „Carneval de Veneția“, de Ch. Dancla, quartet de violine, esec. de V. M. Moldovanu, Is. P. Pop, I. Rusu, școlarĭ în cl. VIII. și R. Popa, școl. în cl. VI. 9. „Surugiul“, cântecel comic de V. Alexandri, predat de Greg. Căilean școl. în cl. VII. 10. „Marș“ orchestră, 11. „Conul Leonida față cu reacțiunea“, comedie într'un act de I. L. Caragiale, pred. prin Ilariu Boțiu școl. cl. VIII. și *** ***. 12. Cuvênt de închidere rostit de vicepreședintele societății: Ioan Enuica, școl. în cl. VII. Dans.

Literatură.

A apărut:

„Din istoria școlelor nóstre“ nr. 1 *Vicențiu Babeș* ca director districtual de școle, de George *Joandrea*, învĕțător. Cu un portret al ilustrului academician. Format 8^0 32 pag., tipar curat cu litere nouĕ, Tipografia I. Hereș Lugoșiŭ. Prețul 40 banĭ. Comandele se pot face la autor în Lugoșiŭ. După cum vedem din prefață, autorul intenționéză scóterea unei serii de publicațiunĭ privitóre la trecutul școlelor nóstre poporale. Inceputul îl face cu broșura de față, în care ne descrie activitatea ilustrului nostru academician Vicențiu *Babeș*, pe timpul cât a avut poporul român fericirea de a-l avé în mijlocul sĕu ca director districtual de școle. Urméză apoi interesantele circulare ale valorosului veteran, pe care îl avem încă în viață și încopciéză aceste circulare cu comentarii obiective, pe carĭ cetitorii mai bine le vor sci aprecia. In fine autorul apeléză la on. public sĕ-i trimită documente, circulare, ordinațiunĭ etc. privitóre la școlele nóstre poporale și încheie cu următórele cuvinte: „Munca și ostenéla mea vor fi recompensate atuncĭ, când On. public și mai ales bărbații noștri de școlă vor sprijini publicațiunea de față și cele următóre cu aceeașĭ căldură și dragoste neprihănită, cu care le-am scris și întocmit“.

Recomandăm cetitorilor noștri acéstă lucrare.

Revista ***„România Musicală“***. a întrat în a-l XIV-lea an de luptă pentru propășirea musicei în România. Redacția și administrația: Bucurescĭ, str. Oltenĭ 46. Abonamentul în țéră: 12 lei pe an; pentru învĕțătorii și preoții ruralĭ, 8 lei pe an. Nr. 3, de la 1 Februarie 1903, cuprinde următorul sumar: „Societatea lirică română“: De-așĭ fi rege, Faust, Crispin și Cumătra, de Don Remi. Patriotismul d-nei Darclée, de Refa. Corespondențe Paris, Théroigne de Mirecourt, de Leon Hautemulle, Iașĭ. Concertul d-rei Tacu; Producțiunea elevilor Conservatorului: Concertul d-lui Caudella, de I. Șor: Fălticeni: Societatea „Cultura“, de Anel. Scirĭ scurte: Din strĕinătate; Din țéră.

ULTIME SCIRI.

Viena, 24 Februarie. „Neue fr. Presse“ dice, că după informațiunile ce le primesce din Constantinopol, Pórta are intenția de a face unele obiecțiunĭ față cu reformele, carĭ însĕ n'ar fi îndreptat direct contra reformelor.

Bucurescĭ, 24 Febr. Sesiunea ordinară a corpurilor legiuitóre va fi prelungită până la 1 Martie a. c.

Circulă svonul, că oficerii din reserva armatei române au primit avisul de a fi pregătițĭ pentru un cas de mobilisare.

Sosițĭ in Brașov.

Pe diua de 23 și 24 Februarie n.

Pomul verde: Wolf, Gimpel, Radó, Budapesta; Stern, Dobrițin.

Europa: Iacobi, Linz; Németh, Oradea; Virágháty Clușiŭ; Konrad. Stoosz; D-na Krusper, Oradea; D-na Manicatides, Bucurescĭ; Spuker, Gy. Közeplak; Kordina, Reiner, Budapesta; Bradel, Fuchs, Werner, Bernt, Bohm, Viena

Bucurescĭ: Weidner, Sibiiu; Klupe, Arad Șenchea, Făgăraș; Hausner, Korniss, Pollak, Hoffmann, Pesta; Forschner, Kleinberger, Stoss, Kornheimer, Alsing. Süs, Viena.

Europa: Urban, fișpan, Arad; Ellenbogen Lespezĭ; Popper, Fiume; Pollak, Clușiŭ; Justus, Brück, Bretz, Gábory, Klein, Pesta; Zimmermann, Eder, Steiner, Viena!

— Așa! — Ei, am puté sĕ durmim împreună.

— Forte bine.

— Cum te chiamă?

— Ion Kusin...

— Pe mine mĕ chémă Salakin, ér cu numele de botez Ieremia.

Apoi tăcură amêndoi și se uitau unii la alții zimbind. Când chelnerul aduse rachiul și Ionel umplù paharul lui Salakin, acesta se sculà, luà paharul îl întinse spre Kusin și dise: „Sĕ bem, ca semn, că am încheiat prietenie“.

Lui Ionel îi plăcură aceste vorbe. Turnà rachiul vitejesce pe gâtlej, se oțĕrì și dise mulțumit: „Așa, décă suntem doi, merge mai ușor!“

— De bună sémă.

— Eu am venit pentru întâiașĭ dată în oraș, sĕ caut de lucru. Mai fusesem eu și mai 'nainte pe aicĭ, dér veniam și plecam érășĭ. Acum am venit sĕ stau, dise Ionel, și umplù érășĭ paharele.

— Și eu. Mai 'nainte lucram la moșie. Apoi — m'am luat la cértă cu vechilul și m'a isgonit. Cânele, cu pĕru roșu!

— Mie mi-a murit tata nu de mult. Acum sunt și eu — mare...

La masa vecină ședeau doi cărăușĭ, carĭ amêndoi erau murdărițĭ cu ceva alb. Ei se sfădiau tare și unul din ei, un om mai în vîrstă, dĕdù cu pumnul în masă și strigà: „Așa-i trebue!“

— Ei cum? întrebà celălalt, care avea o barbă négră și un semn pe frunte.

— Écă așa! Sĕ simtă! Ce fel de lucrător era el? Lucrătorii sunt dór făina, aluatul, pânea lui Dumnedeu! Ér ceilalțĭ, carĭ nu sunt vrednicĭ de lucru, sunt tărîțele. Nu sunt bunĭ, de cât de hrană pentru vite...

Toțĭ fără deosebire sunt vrednicĭ de milă dise cel cu barba négră.

Salakin asculta vorbele celor doi și dise: „Nu-i adevĕrat!“

— Ce nu-i adevĕrat?

— Ceea ce ai dis despre milă. Uite ia-mĕ pe mine de pildă: Vechilul Mafteiŭ, dușmanul meu, — de ce m'a isgonit? Am muncit doi anĭ de dile cinstit. De odată i-se năzăresce, că nu sciu ce așĭ fi dis Mariei bucătăresei... Apoi că așĭ fi furat nisce hățurĭ... Sĕ le fi căutat. Și vine de odată: Sĕ plecĭ! N'am nevoie de tine. Cum așa? El n'are nevoie de mine? Dér eu am nevoie de mine! Vréu sĕ trăesc și eu. Ei bine, pot eu acum sĕ am milă cu vechilul?

Salakin tăcù și apoi dise cu adêncă convingere: Numai de mine am milă, de altul de nimenĭ“.

— Firesce, dise Ionel.

După păharul al treilea se rĕzimau amêndoi cu cótele pe masă, cu fețele întórse unul către altul, iritațĭ de rachiu și de larmă. Salakin începù sĕ povestéscă fără cap și códă cu vorbe multe și incoherente din viața și isprăvile lui.

— Eu sunt un copil găsit, dise el. Eu trebue sĕ sufer tótă viața mea pentru pĕcatul mamei.

Ionel se uita la fața ciupită și iritată a noului sĕu prietin, dedea aprobător din cap, prin ceea ce îĭ veniau amețelĭ.

— Ionel, di sĕ mai dea o jumĕtate. Acum e tot una, strigà Salakin cu un gest desperat.

Ionel rĕspunse: „Asta se póte“.

(Va urma.)

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

Dela „Tipografia A. Mureşianu" din Braşov, se pot procura următórele cărţĭ:

(La cărţile aicĭ înşirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arătat, încă 25 banĭ pentru recomandaţie.)

Scrierĭ economice.

Manual complet de agricultură raţională, de Dr *George Maior*, profesor de agricultură la şcóla superióră dela Ferĕstreu şi la Seminarul Nifon Metropolitul din Bucurescĭ. Cartea cuprinde patru volume:

Vol. I ***Agrologia***, séu Agricultura generală. 34 cóle de tipar cu 217 figurĭ în text. Carte didactică aprobată de On. Minister de Agricultură al României cu decisia Nr. 2078 din 1897. Costă *5 coróne.*

Vol. II ***Fitotechnia***, sêu cultura specială a plantelor, 38 cóle de tipar cu 202 figurĭ în text. Carte premiată de Academia Română cu premiul Nasturel-Herescu în sesiunea 1889. Costă *8 coróne.*

Vol. III. ***Zootechnia***, séu Cultura generală şi specială a vitelor cornute, dimpreună cu lânăria şi lăptăria. 49 cóle de tipar cu 225 figurĭ în text. Costă *8 coróne.*

Vol. IV. ***Economia Rurală***, séu organisaţiunea şi administrarea moşiilor marĭ şi micĭ. Costă *8 coróne.*

Cartea d lui prof. Maior se deosebesce esenţial de lucrările de acest fel apărute până acuma în limba şi literatura română prin aceea, că este prima lucrare completă pe terenul agronomiei în limba nóstră, care tratéză tóte cestiunile cele mai marĭ ca şi pe cele micĭ privitóre la agricultura română din tote ţĕrile locuite de Românĭ, pe basa progreselor actuale ale sciinţei şi technicei agricole moderne. Ea ia serios concurenţa cu cele mai bune lucrărĭ apărute până acum în limbile culte: germană, francesă, etc.

Economia pentru şcólele poporale compusă de Teodor Roşiu, învĕţător la şcóla principală română din Lăpuşul-Unguresc. Ediţiunea a doua. Preţul 60 b. (pl. 5 b. porto.)

Despre influinţa împrejurărilor asupra acţiunilor şi deprinderilor animalelor de Lamarck, cu un studiu asupra lui Lamarck, de Panaite Iosîn. Preţul 50 b. pl. 10 b. porto.

România agricolă, studiu economic de Dr. George Maior. profesor de agricultură şi fost estimator espert la banca agricolă. Motto: „Sĕrac în ţéră săracă". Eminescu. Preţul 2 cor. plus 10 b. porto.

„Cartea Plugarilor" sêu povestirĭ economice despre grădinărit, economia câmpului, crescerea vitelor" etc. scrisă de *Ioan Georgescu.* 90 pag. Form. 8⁰ costă 50 b. (+ 6 b. porto).

„Stupăritul", întocmit cu deosebire pentru popor, pentru începĕtorĭ şi pentru toţĭ iubitorii de acest ram al economiei, de *Const. Dimian*, preot în Breţcu. O carte de 154 pag. format mare 8⁰. Preţul cor. 1.60 (cu posta cor. 1.70)

Insoţirile de credit impreunate cu însoţirĭ de consum, de vêndare, de viierĭ, de lăptarĭ etc. Indreptare practică pentru înfiinţarea şi conducerea de astfel de însoţirĭ, de F. W. Raiffeissen. *Ediţiunea a V-a* Trad. de *Dr. A. Brote.* Editura Reuniunei rom. de agricultură din comit. Sibiiului. Conţine 227 pag. costă cor. 1.60 (+ porto 20 banĭ.)

Grădina de legume, de *Ioan F. Negruţiu*, profesor în Blaşiŭ. Pentru poporul nostru, scrierea d-lui prof. Negruţiu, e de cel mai mare folos practic. Costă 50 b. (plus 5 b. porto).

Vinurĭ dinpóme, de *Gr. Halip* prof. Este o carte în care se dau esplicaţi şi învĕţăturĭ amĕnunţite asupra modului cum este a-se face tot feliul de vin din felurite póme. Preţul 40 b. (cu posta 45 banĭ.)

„Sfaturĭ de aur", pentru sĕteniĭ români de tótă starea şi etatea, de Aron Boca Velcheranu. Preţul 60 b. (plus port 5 b.)

Imbunătăţirea stării sătenului, de Gr. G. Peucescu. Preţul 50 banĭ (plus porto 5 b.)

„Cultura şi îngrijirea grâului", de I. F. Negruţiu. Pr. 14 b. (plus porto 5 b.)

„Economia", pentru şcólele poporale, de Teodorŭ Roşu. Preţul 60 banĭ (plus porto 5 b.)

„Buna chivernisală", de Teodor V. Păcăţian. Peţul 40 banĭ (plus porto 5 b.)

Scrierĭ istorice.

Memorii din 1848–49 de *Vas. Moldovan*, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Preţul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

Viaţa şi operile lui Andreiŭ Mureşianu, studiu istoric-literar de Ioan Raţiu, prof. ord. la preparandia din Blaşiŭ, Preţul 2 cor.. plus porto 10 banĭ. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparandial din Blaşiŭ.

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino şi Lissa", interesanta şi eminenta conferenţă, ce a ţinut'o d-nul colonel c. şi r. *Francisc Rieger* în reuniunile militare dela Braşov şi Sibiiu. Broşura conţine şi două portrete bine reuşite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conţine şi o hartă a Lissei, cum şi ilustraţiunea mormêntului eroului nostru. Preţul 80 b. (plus 6 b. porto.)

„Pentru memoria lui Avram Iancu", apelul dat către ministerul de interne D. Perczel prin d l Dr. Amos *Frâncu* în causa fondului pentru monumentullui Iancu. Preţul este 1 corónă. In România 2 lei plus 5 banĭ porto.

„Pintea Vitézul", tradiţiunĭ legende şi schiţe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul.* Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind fórte interesante tradiţiunĭ şi istorisirĭ din tóte părţile, pe unde a umblat Pintea. Preţul 40 banĭ. plus6 banĭ porto.

„Românul in sat şi la óste". Acesta este titlul unei nouĕ cărticele, ce d-l *Ioan Pop Reteganul*, cunoscutul şi meritatul nostru scriitor poporal, a dat literaturei române. Preţul 20 b., cu posta 26 b.

Lupta pentru drept de Dr. Rudolf de Ihering traducere de Teodor V. Păcăţian. Preţul 2 cor. (+ 10 b. porto).

„David Almăşianu", schiţe biografice de *Ioan Popea.* Broşura acésta, presentă şi multe momente de însemnătate istorică. Preţul 60 b. (cu posta 66 b.)

„Ţĕranul român şi ungur din Ardeal", studiu psihologic poporal de I. *Paul.* Preţul 1 cor. (+ 5 b. porto).

Mănăstirea Putna în Bucovina de Iraclie *Porumbescu.* Preţul 20 b. (+ 3 b. porto.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 24 Februarie n. 1903.

Renta ung. de aur 4%	101 10
Renta de coróne ung. 4%	99 50
Impr. căil. fer. ung. în aur $3\frac{1}{2}$%	93.80
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	99.55
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	99.60
Bonurĭ rurale ungare 4%	93 85
Bonurĭ rurale croate-slavone	99.60
Impr. ung. cu premii	201.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	159.—
Renta de hârtie austr.	100.80
Renta de argint austr.	100.80
Renta de aur austr.	121.10
Rente austr. 4% de coróne	101.10
Losurĭ din 1860.	154 25
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	15.75
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	741.50
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	686.50
Napoleondorĭ	19.07
Mărcĭ imperiale germane	$117.02\frac{1}{2}$
London vista	$239.92\frac{1}{2}$
Paris vista	95 35
Note italiene	95.50

Cursul pieţei Braşov.

Din 25 Februarie n. 1903.

Bancnot rom.	Cump.	18.80	Vĕnd.	18 84
Argint român.	„	18.60	„	18.76
Napoleond'orĭ.	„	19.04	„	19.07
Galbenĭ	„	11.20	„	11.30
Mărcĭ germane	„	116.90	„	117 20
Scris fonc. Albina 5%		101.—	„	102 —
Lire turcescĭ	„	21.40	„	—.—
Ruble Rusescĭ	„	—.—	„	—.—

Plecarea şi sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Braşov.

Valabil din 1 Octob. st. n. 1902.

Plecarea trenurilor din Braşov.

Dela Braşov la Budapesta:

I. Trenul mixt la óra 5·20 min. dimin.
II. Tr. accel. (peste Cluşiu) la ó. 2·45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la óra 8·13 min. séra.
IV. Tr. acc. la órele 6·45 m. dimin.

Dela Braşov la Bucurescĭ:

I. Trenul de persóne la óra 3·55 m. dim.
II. Tren accel. la órele 6·55 m. dim.
III. Trenul mixt la órele 11·40 a. m.
IV. Trenul accel. la óra 2·19 min. p. m. (ce vine pe la Cluşiu).

Dela Braşov la Kezdi-Oşorheiu:

I. Trenul de pers. la óra 5.19 min. dim. (are legătură cu Tuşnad la óra 9.18, cu Ciuc) Szereda, la óra 10.46 min. a. m.
II. Trenul mixt la óra 8·50 min. a. m.
III. Trenul de per. la óra 3·15 m. p. m.

Dela Braşov la Zĕrnescĭ (gar. Bartolomeiu

I Trenul mixt la óra 9·2 min a. m.
II. Trenul mixt la óra 5·26 min. p. m.

Dela Braşov la Ciuc-Gyimes:

I Trenul de pers. la óra 5·19 min. dim.
II. Trenul mixt la óre 8·50 mim. a. m.
III. Trenul de pers. la óra 3·15 min. p. m. (are legătură cu linia Tuşnad-Ciuc-Gyimes.

Sosirea trenurilor în Braşov:

Dela Budapesta la Braşov:

I. Tren accel. la órele 10·4 m. séra.
II. Trenul de persóne la óra 7·50 dim.
III. Tr. accel. peste Cluşiŭ la ó. 2·9 m. p. m.
IV. Trenul mixt la óra 9·27 min. séra.

Dela Bucurescĭ la Braşov:

I. Trenul accel. la óra 2.18 min. p. m.
II. Trenul mixt. la óra 9·23 min. p. m.
III. Trenul pers., la óra 5.— m. p. m.
IV. Tren. de pers. la óra 7·55 min. dim. (care circulă numai Vinerea dela Predeal.

Dela Kezdi-Oşorheiu la Brasov:

I. Trenul de persóne la óre 8.25 m. dim. (are legătură cu St.-Georgĭu, Ciuc-Sereda óra 3·20
II. Trenul de pers. la óra 1·53 m. p. m. (are leg. dela Ciuc-Gyimes la 5.17 dim.)
III. Trenul mixt, la óra 6·50 m. séra (are legătură dela Palanca la 8.54 dim.)

Dela Zĕrnescĭ la Braşov (gar. Bartolomeiu.)

I. Trenul mixt la óra 7·02 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 1·12 min. p. m.

Dela Ciuc-Ghimes la Braşov:

I. Trenul de pers. la óra 8·25 m. dim.
II. Trenul de pers. la óra 1·53 m. p. m.
III. Trenul mixt la óra 6·50 min. séra. (Are legătură cu Tuşnad-Diuc-Gyimes.)

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.